

Inhoud

- 1. Gods goedertierenheid** 11
*Wentel uw weg op de HEERE, en vertrouw op Hem;
Hij zal het maken.*
Psalm 37:5
- 2. Het roepen van een balling in grote nood** 33
*Van het einde des lands roep ik tot U, als mijn hart
overstelp't is; leid mij op een rotssteen, die mij te hoog
zou zijn.*
*Want Gij zijt mij een Toevlucht geweest, een sterke
Toren voor de vijand.*
*Ik zal in Uw hut verkeren in eeuwigheden; ik zal
mijn toevlucht nemen in het verborgene Uwer vleu-
gelen. Sela.*
Psalm 61:3-5
- 3. De zegeningen van de meerdere Sálomo** 57
*De bergen zullen den volke vrede dragen, ook de heu-
velen, met gerechtigheid. Hij zal de ellendigen des
volks richten; hij zal de kinderen des nooddruftigen
verlossen, en de verdrukker verbrijzelen. Zij zullen
U vrezen, zolang de zon en de maan zullen zijn, van
geslacht tot geslacht.*
Psalm 72:3-5

4. De gelovigen groeien als een palmboom 80
De rechtvaardige zal groeien als een palmboom.
Psalm 92:13

5. Mozes' voorbede op Horeb 104
Dies Hij zeide, dat Hij hen verdelgen zou, tenware dat Mozes, Zijn uitverkorene, in de scheur voor Zijn aangezicht gestaan had, om Zijn grimmigheid af te keren, dat Hij hen niet verdierf.
Psalm 106:23

I. Gods goedertierenheid

Zingen: Psalm 121:1 en 2

Schriftlezing: Psalm 37:1-19

Zingen: Psalm 84:2 en 6

Zingen: Psalm 27:7

Zingen: Psalm 25:10

Wentel uw weg op de HEERE en vertrouw op Hem, Hij zal het maken.

Psalm 37:5

Mijne hoorders,

Zo staan we dan op de grens van het oude en het nieuwe jaar. Dat is gewichtig, want het houdt veel in. Wanneer we elkander tegenkomen, dan ligt het op onze lippen: ‘Gelukkig Nieuwjaar’, of: ‘Al wat wenselijk is’. In verschillende vormen wordt elkaar het goede gewenst. Het hart is er wel toe geneigd, hoorders, om elkander het beste te wensen. Wij kunnen echter niet meer dan *wensen*. Maar zie, de drie-enige God, Die Zich in Zijn Woord openbaart, kan niet alleen het alles volmaken, Hij kan ook onze wensen en onze beden vervullen en waarmaken.

O mensen, wat zijn er veel gebeden uitgesproken. Daarmee bedoel ik niet onze vleselijke verwachting, hoor. Nee, want onze begeerte is van nature dat het in dit jaar voorspoedig met ons gaat. Dát bedoelen we daar eigenlijk mee. We zeggen: ‘Veel heil en zegen in het nieuwe jaar’, maar we zijn ons er niet van bewust wat deze uitdrukking

wel inhoudt. We mochten deze nieuwjaarsmorgen onze ogen nog openen.

De jaargetijden snellen heen. Het wordt lente, het wordt zomer, de herfstbladeren komen en het wordt winter. Voorwaar, dit aardse leven wordt wel eens voorgesteld onder het beeld van de vier jaargetijden. Er zijn jaargetijden, hoorders, die ons zeer aantrekken. Er zijn zelfs jaargetijden, dat we zeggen: We kunnen het ons niet voorstellen, dat het in het paradijs schoner geweest is dan thans. Denk aan de schone meimaand. Het jaar met zijn vier jaargetijden wordt wel gebruikt als het beeld van het menselijk leven. De jeugd wordt dan vergeleken met de lente. Onbezorgd gaan we in die tijd door het leven, want onze ouders, onze opvoeders zorgen voor ons. We kennen dan geen zorgen. Maar zie, daarop volgt de zomer. We worden ouder en we gaan ons met de zaken van het leven bemoeien, we krijgen meer verstand en er komen ook zorgen in het leven. Niet dat een kind geen zorgen kan hebben. O zeker, ook een kind kent zijn moeite en zijn verdriet. Waarom toch? Omdat in dat kind ook de zonde leeft. In het kind heerst ook de ongerechtigheid. David belijdt voor het aangezicht des HEEREN: 'Want ik ben in ongerechtigheid geboren.' Onze baarmoeder, dat is zonde, ongerechtigheid. David, de man naar Gods hart, heeft het ervaren wat de mens is. En dat is niet veel bijzonders. Maar hij heeft ook ervaren Wie God is. En dát is zijn leven geworden. Dat is de troost in leven en in sterven. Hij heeft het gezegd: Mijn hulp is van de Heere alleen.

Hoe is het met ons, hoorders? Waar verwachten wij het van? Misschien zitten we al uit te kijken naar het voorjaar

of naar de zomer. Misschien zijn er wel in ons midden, die voor deze zomer al een reis geboekt hebben. O mensen, daar gaan we in op. Maar nu is het pas de eerste dag van het jaar en er zullen er, als de Heere het geeft, nog 365 dagen op volgen. Wat die dagen ons brengen zullen, we weten het niet. De tijden zijn ontroerend ernstig in ons vaderland, zowel in economisch als in financieel en staatkundig opzicht, ja, op alle gebied van het leven. Men weet niet meer hoe men het in het gat zal gieten, zo bezwarend zijn de tijden. En dat niet alleen in ons land, maar ook internationaal. Het is een tijd waarin vervuld wordt wat de Heere heeft voorzien: opstand, het hart vervuld met wrevel, het ene volk staat op tegen het andere volk. Er liggen oorlogsmaterialen opgeslagen, die, als ze gebruikt worden, de ganse wereld als het ware kunnen vernielen. Het zijn de tekenen van Jezus' wederkomst. Maar wie is dan waarlijk gelukkig? Weet ge wie gelukkig is? Dat is hij of zij die door genade heeft leren verstaan, dat alles in Gods handen ligt: dood en leven, hel en duivel, zonde en genade. Hij bestiert alles naar het woord van Zijn mond. Ik heb eens gelezen van een kind dat op een schip was. Toen het schip in ontzettende nood was en de reizigers vreesden, zeiden ze tegen het kind dat daar rustig zat te spelen met zijn speelgoed: 'Wel kind, ben jij niet ongerust?' Het kind keek op en zei: 'Nee, vader is aan boord, mijn vader bestuurt het schip.' Ja, en nu even in een hogere zin: Wat een genade, hoorders, wat een vrede en wat een troost kan het geven te midden van de golven en de baren, als we weten dat Vader, de Vader van alle eeuwigheid, alle macht heeft in de hemel en op de aarde. Hij is de Schepper Die de golven en de winden beheerst

en bestraft. Loop en baan, het is alles in Zijn hand. Zijn er hier die daar wel eens rust in gehad hebben? Kent u er iets van:

Rust mijn ziel, uw God is Koning,
Heel de wereld Zijn gebied,
Alles wisselt en verandert,
Maar Hij Zelf verandert niet.

Dát is de rust, mijn hoorders, die ik u niet geven kan. Daarvoor zult u hogerop moeten zien, hoor. O mens, want ik ben ook maar een schepsel. Ik heb niks te geven, ik heb niks in handen. Als u daarom gekomen bent, dan zult u teleurgesteld heengaan. Wat is een zwak mens, die dikwijls vreest voor het ritselen van een blad? Zal die anderen kunnen troosten? Nee, mijn hoorders, de troost is elders. David zegt in Psalm 39 vers 8: 'En nu, wat verwacht ik, o Heere? Mijn hoop, die is op U.' Te rusten in God, dat is de enige rust, dat is de ware rust bij alles wat wisselt, keert en vergaat.

'Gij evenwel, Gij blijft Dezelfde, o HEERE!' Hebt u daar rust in gevonden voor uw ziel voor de tijd en voor de eeuwigheid? Dan zouden we zeggen: Dan kent ge iets van dat nieuwe jaar. Het jaar van het welbehagen des Heeren en de dag der wrake onzes Gods. Nu, mijn hoorders, daarvan spreekt Psalm 37. In deze psalm wordt gesproken van de goddelozen. David, de man naar Gods harte, heeft met die goddelozen te doen gekregen. En weet u wat het ergste en het smartelijkste voor David is geweest? Dat is dat degene, die met hem opging ten huize Gods en met hem een zoete samenspraak hield over God en Zijn

dienst, de verzenen tegen hem heeft opgeheven. Want we hebben hier te denken aan wat in Davids leven geschied is. Christus, mijn hoorders, had een Judas. David had een Achitofel. En die Achitofel was een schaduw van hetgeen de meerdere David heeft ondervonden van Judas. Achitofel heeft David verraden en is tegen hem opgestaan. Juist dat is het ergste. Als een goddeloze komt die bekend staat als een goddeloze, dan kunnen zijn woorden ons smarten aandoen. Maar dat gaat niet zo diep als wanneer blijkt dat een vrome een huichelaar is. Wat is het smartelijk als iemand die huichelt een vriend te zijn en die zegt het beste voor je te zoeken, de verzenen tegen u opricht. En dáár is nu sprake van in Psalm 37. Maar, in diezelfde psalm spreekt David er ook over wat hij heeft aan zijn God, zelfs in tijden van benauwdheid. Ook als hij voort moet vluchten en hem de grootste schande wordt aangedaan die hij ooit had kunnen bedenken en dat van een vrome Achitofel. O zie, dan verstaan we wat David bedoelt met hetgeen we als tekstwoorden hebben voor-gelezen, namelijk als hij zegt:

Wentel uw weg op de HEERE en vertrouw op Hem, Hij zal het maken.

Met de hulp des Allerhoogsten zouden we u willen bepalen bij *Gods goedertierenheid* die toch de ganse dag is en ook in de dag van tegenspoed ervaren mag worden. We wensen u te bepalen bij:

1. Een bezwaarde gemoedsgesteldheid en weg;
2. Een zalige geloofsvermaning: 'Vertrouw op Hem.'
3. Een troostrijke belofte: 'Hij zal het maken.'

Zijn Zijn wegen zuurheid, zijn ze zoetheid?
Wij aanbidden, zwijgen stil.
Want de wezenlijke goedheid,
Maakt het goed met wat zij wil.

1. Een bezwaarde gemoedsgesteldheid en weg

Onze tekstwoorden, geliefden, spreken ons van een bezwaarde gemoedsgesteldheid. We lezen namelijk: ‘Wentel uw weg op de HEERE.’ Dus daar wordt gesproken over het wentelen van een weg. Het is een eigenaardig geval dat we hier ontmoeten. We kunnen dat ook niet verklaren en niet verstaan. Want wat is dat: Een weg wentelen? Ja, een zwaar rotsblok kun je nog wentelen, maar een weg wentelen, hoe kan dat nu? Dat is een tegenstrijdige uitdrukking, zouden we zeggen. Dat gaat niet op. Moeten we misschien een ander woord gebruiken? Ik denk aan wandelen. Wandelen op een weg, op een weg voortgaan, dat kan. Zeker, dan kun je je doel bereiken, want een weg is een verbinding tussen twee plaatsen. En wilt u aan die tweede plaats komen, wel, dan moet u opschieten, dan moet u wandelen, dan moet u voortgaan.

Maar geliefden, er zijn mensen, die soms niet voort kunnen gaan. Zij moeten het wel eens uitroepen met Job: ‘Zie, ga ik voorwaarts, zo is Hij er niet, of achterwaarts, zo verneem ik Hem niet.’ Jesaja roept het uit: ‘Mijn weg is voor de HEERE verborgen, en mijn recht gaat van mijn God voorbij.’ En nu zegt David hier: ‘Wentel uw weg ...’ Hij heeft daarbij het oog op de bedrukten van hart. Want hij weet zelf wat dat inhoudt. Hij is zelf in noden en bekommelingen geweest. Wanneer we de psalmen Davids nagaan, dan geven de psalmen ons raad. Maar het is ook

een medicijnkast. Als we onze wonden en krankheden maar recht kennen. Want in deze bundel van Davids psalmen vinden we verschillende raadgevingen. Zo ook hier. Hier spreekt de man naar Gods hart en de lieflijke in psalmen. Ja, zo wordt hij genoemd: lieflijk in psalmen. Was David zo lieflijk? David was een mens als gij en ik. Daar is geen onderscheid. Misschien ben ik of bent u nog wel erger in de ongerechtigheid en in de goddeloosheid. Ik bedoel niet aan de buitenkant, hoor. Want dan kunnen we brave, beste mensen zijn, jazeker. Maar ik bedoel aan de binnenkant. Want het leven is geen buitenkant, maar binnenkant. Men zou het niet zeggen in onze dagen dat het binnenkant was. Want het gaat tegenwoordig allemaal over uiterlijke dingen. Lang van tevoren worden er al plannen gemaakt wanneer men dit eens kan gaan genieten en waar we eens naartoe kunnen gaan. O ja, bij velen zijn de plannen al goed in orde. Maar dat bedoelen we niet, hoorders. Als David hier zegt: 'Wentel uw weg op de HEERE', dan veronderstelt dat, dat hij een weg moet bewandelen. En o, die wegen kunnen toch zo moeilijk zijn en zo zwaar om te begaan. We hebben er reeds iets van gezegd. En dan moet ge bedenken dat David niet spreekt over de gladde wegen zoals wij die in onze dagen kennen, maar hij spreekt over wegen waar stenen op liggen. Dat zijn moeilijke wegen, waar de reiziger zijn voeten stoot aan de stenen die erboven uitsteken. Het zijn moeilijk begaanbare wegen. 't Gaat soms door de diepte heen. Dán weer moet de wandelaar over een heuvel, dan weer over een berg. Het is een weg die gaat door diepten en over hoogten. Daarom lezen we ook in de profetieën van Jesaja: 'Verhoogt een baan, ruimt de stenen weg.' Ja, om

een gebaande weg te maken voor de Koning, Die komt. Ik heb zo-even gezegd, dat het niet met elkander overeenstemt als we zeggen dat een weg wentelt. Er zijn er geweest die, om uit de moeilijkheid te komen, hebben gezegd: Wel, het oorspronkelijke woord kan ook vertaald worden door 'openen' of 'bekendmaken'. Men spreekt wel eens, en dat heb ik dikwijls ook gezegd in vroeger dagen: 'Wij willen het woord openen.' Denk ook aan het woord 'openleggen'. We zeggen ook wel: 'Leg uw weg open voor de Heere.' Doch, wanneer we dit woord naar zijn oorspronkelijke betekenis nagaan, dan betekent het dit toch niet, nee. Men wil er taalkundig wel uitkomen, maar toch is dát de zaak niet.

'Wentel uw weg ...' Wat is die weg eigenlijk? Wel, daar vinden we veel van in Gods Woord. Denk aan de woorden: 'Mijn weg is voor de HEERE verborgen.' Het gebeurt wel eens, dat iemand z'n weg vertelt. Wat is dat? Wel, hij vertelt wat hij ontmoet heeft, wat hij beleefd heeft. Soms luister je er met aangenaamheid naar, andere keren denk je: Is 't nu nog niet uit? Mens, wat hebt u lang werk om uw weg, uw toestand te vertellen. Dan betekent die weg 'toestand'. En dát is eigenlijk de betekenis van dat woord. David bedoelt met die weg zijn toestand.

Die toestand kan zeer bezwarend zijn. Bijzonder voor de man of de vrouw, die in zulke omstandigheden verkeert. De woorden 'wentel uw weg' willen dan ook zeggen: Leg uw bezwaarde gemoedsgesteldheid voor aan de Heere. Want een weg kan o zo zwaar en vermoeiend zijn, voornamelijk in het Oosten. Die weg is het beeld van de toestand, de wederwaardigheden, de omstandigheden waarin een mens verkeert. O, die weg kan hem zo gaan

drukken, dat hij wel eens moet uitroepen: Hoe kom ik erdoor? Misschien zijn er ook onder ons op deze eerste dag van het jaar, die zo over hun weg en hun toestand denken. Bezwaart de toestand voor de eeuwigheid u ook wel eens? Want de wereld, werkelijk, ach, die belooft o zo veel, maar wat is het einde? Niet anders dan teleurstelling. Het woord 'teleurstelling' staat als met zwarte letters geschreven boven het levenspad van een iegelijk onzer. Is het niet waar? Wat verwachten we niet van dit leven en van deze wereld? Steeds weer en voornamelijk wanneer het de mens voorspoedig gaat. O, het kent geen grenzen. Hij ligt er soms op zijn bed van wakker. Dan ligt hij al te rekenen. Hij ligt het zich al voor te stellen. Ik ga maar na, mijn hoorders, wat ik zelf ben. En als ik iets van mezelf ken, dan weet ik ook hoe het bij u is. O, wat een verwachting!

En toch, daartegenover: wat een teleurstellingen. Wat is de staat en de toestand van een mens van nature? Dan is er geen hope en dan zijn we zonder God in de wereld. O zeker, dan kan hij toch een net, braaf mens zijn en veel voorspoed hebben van geleerdheid, van handel, van nijverheid. Het kan zijn dat het met zijn zaken heel goed gaat. En toch, als hij er eens een ogenblik bij stilstaat, dan beseft hij: Het is een fata morgana, het is een wolk, die weer heengaat. Hij kwam op, maar er kwam niets uit. Het blijft droog. Het is een luchtspiegeling en meer niet.

We weten dat David vele psalmen heeft gedicht. Die noemen we dan ook de 'psalmen Davids'. We moeten in een kerk waar de waarheid wordt verkondigd niets anders verlangen dan alleen het Woord. En niets anders verlangen

dan alleen de psalmen. En al wat er meer is, dat is ballast. We zijn allen op reis over een weg. Wij allen zijn op weg en reis naar de eeuwigheid. En dan kan het wel eens zijn, dat die weg zo zwaar is en zo moeilijk te begaan. Dan stoten we onze voeten aan de schemerende bergen. Het kan zijn dat de weg ons té zwaar schijnt.

Daar ligt een Elía onder de jeneverboom. 't Is nog niet zo lang geleden, dat hij stond op de Karmel. Daar langs de flanken van de bergen hoorden we het uit zijn mond: 'De HEERE is God, de HEERE is God.' Hij stond daar tegenover de duizenden zonder God. En, ach, hoe is hij daar onder die jeneverstruik terechtgekomen, die held van Karmel? We stoten hem aan en zeggen: Vriend, hoe zijt ge toch hier gekomen? Hij kijkt maar amper op en zegt: Ach, laat me maar sterven, laat me maar sterven, 't is aan 't end, ik heb geen moed meer om voort te gaan. Dat is ook een weg die Elía, de profeet des Allerhoogsten, moet gaan.

Voorwaar, dat zijn de schommelingen in het leven, dat zijn de op- en neergaande zaken. De Engelsen noemen dat de 'ups en downs' in het leven. Die zijn in het leven van een profeet en die zijn er ook in het leven van Gods kinderen. O, dan kunnen er hoogten zijn, zalige hoogten en dan is Gods kind zo hemelsgezind. Maar dat ligt niet voor het opscheppen, hoor. Dat gebeurt niet alle dagen. Ik zeg u maar, wat er in het leven van een kind van God plaats kan hebben als de Heere dichtbij is. Als hij zijn sterkte in God gevoelt. Als hij ervaren mag, dat de Heere neerziet op het laag en nietig aards gewemel, maar met een bijzonder oog van gunst op Zijn kind. Dan kan Gods kind wel eens een ogenblik zo hemels gesteld zijn, dan

zijn de uitgangen van Sion zo naar boven, naar de Heere,
dat hij uitroept:

Ik zag van ver, o God, Uw troonstad aan,
En 'k wilde toch zo gaarne door die poorten binnegaan.
Ik had zo graag het afgetobde leven,
Getrouwe God, in Uwe hand gegeven,
Maar 'k stel me nu met dit gezicht tevreên
En wil de stad allengskens nadertreên.
Maar als mij dan in 't gaan de moed mocht zinken,
Laat dan haar pracht mij weer in d' ogen blinken.

Ja, en dan moet hij weer voort. En dan moet ook Elía weer voort op de weg, evenals Gods kinderen. Want ze hebben een weg te gaan, die een verdrukking kent van tien dagen. Aan deze zijde van het graf, hoorders, daar heeft hij met deze verdrukkingen te maken, maar daar mag hij het ook ervaren Wie God voor Zijn volk is in tijden van druk en benauwdheid.

Mijn weg, zegt David. U zult het verstaan dat David daarmee bedoelt: zijn 'toestand'. Hij mag zijn weg blootleggen voor het aangezicht des Heeren. Maar hij gaat ook de Kerk onderwijzen. En daarom geeft hij dit onderwijs. Daarom geeft hij deze woorden van onze tekst als er staat: 'Wentel uw weg ...' Ja, waarop? Op mensen? Och, bij mensen is noch trouw noch waarheid meer. Nee, David zegt: 'Wentel uw weg op de HEERE.' Dat staat er met kapitale letters. Dat wil zeggen: Wentel uw weg op Jehova. Voor velen is God vandaag goed en morgen valt Hij erg tegen. Maar zo is het ganselijk niet, hoor. Want dat zegt deze Naam Zelve. Dat ligt verklaard in Zijn allergrootste

Naam, in de wezensnaam van het hoogste Wezen, dat is Jehova. Hij is de 'Ik ben, Die Ik ben, eeuwig en altoos'. In God is niets dan een eeuwig en onveranderlijk Wezen. Dat is de vaste grond waarop men staan kan. Dat is het zekere vertrouwen, mijn hoorders. Zou Hij het zeggen, en niet doen, of spreken, en het niet bestendig maken? Hij heeft gezegd: 'Ik, God, ben uw God.'

Ik denk aan Ebenezer Erskine die op zijn sterfbed lag. Toen hij daar lag, was het voor hem zo dierbaar, zo dierbaar, dat hij zich op God mocht verlaten, de enige Rotssteen van zijn behoud, zijn enige Toevlucht in leven en sterven. Toen hij daar zo lag, zat zijn dochter aan zijn bed. Hij keek haar even aan en vroeg: 'Wel, wat lees je daar?' Ze antwoordde hem: 'Ik lees een predikatie, vader.' 'Ja, van wie?' 'Dat is een predikatie van uzelf, vader.' 'O ja? Over welke woorden?' Ze sprak: 'Het is een preek over de woorden: Ik, God, ben uw God.' 'Ach', zei Ebenezer Erskine, 'dat is de schoonste predikatie die ik ooit heb mogen doen.' Is dat geen stuk, mijn hoorders? Daar valt toch alles, alles bij weg? 'Ik, God, Jehova, ben uw God. Ik sta voor u in. Gij zijt Mijn eigendom.' En een kind van God kan zeggen: 'Gij zijt Mijn sterkte.' Dát is het een en het al. 'Ik, God, ben uw God.' Zulk een God, mijn hoorders, is Jehova. In Hem is niets dan een eeuwig en onveranderlijk heden. Welnu, daarop te steunen, is de enige grond in leven en in sterven. Om te steunen op Jehova. We kunnen vrienden hebben, en het is aangenaam als we nog vrienden hebben in de wereld, voorzeker. Maar 't kan wel eens zijn, dat men zeggen moet: 'Zou je dat nu van hém gedacht hebben? Ach, wat valt dat tegen.' Welnu, dat was bij David ook zo. We hebben dat al met een enkel woord gezegd. Hij

had een vriend, Achitofel. En als ze elkaar ontmoetten, dan kusten ze elkaar. Net als Judas de Heere Jezus kuste, jazeker. En deze Achitofel had zijn verzenen tegen David opgeheven. Welnu, u voelt wel, het scheen voor David een afgelopen zaak. En dat zou het ook zijn als het dát alleen was. Maar, mijn hoorders, de Allerhoogste kent de harten, ook de harten van Zijn volk. En Hij heeft beloofd: ‘Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen.’ Welnu, geliefden, dat is het wonder van genade. Er is een volk op aarde, dat zijn sterkte niet in zichzelf heeft, maar zij hebben hun sterkte in een Ander. En daarom:

2. Een zalige geloofsvermaning

Wat is dat? Wel, wat we hier lezen in ons tekstwoord: ‘En vertrouw op Hem.’ Vertrouwen wil zeggen: ‘krediet op iemand hebben’. Ik wil u nog eens wijzen op het kostelijke boekje van Alexander Comrie, die zijn hele leven in Woubrugge heeft gestaan. Die kostelijke Comrie, dat licht van Woubrugge, heeft het *ABC des geloofs* geschreven. O, de inhoud daarvan is voor *zogenaamd* zware mensen geen kost, maar voor de levende familie Gods is het teerkost op de weg. Comrie heeft bij de letter V het woord ‘vertrouwen’ behandeld. Ja, er is veel eigengerechtigde en zogenaamd zware godsdienst. Veel mensen willen dat zo graag, maar ik moet er niks van hebben, al die zware termen en al dat gedoe. *De waarheid*, de waarheid, dáár kunnen we God mee ontmoeten, hoorders. Maar niet met zware woorden, hoor, want als het alleen in woorden bestaat, dan is onze godsdienst geen pijptabak waard. Helemaal niets. Maar alleen de waarheid, die in God is, zal zegevieren.

O mensen, rust toch niet op uitwendige klanken en vertrouw toch niet op mensen die godsdienstig praten. Ik ben vaak het meest teleurgesteld in godsdienstige mensen. En daar bedoel ik dan hen mee die een oppervlakkige godsdienst hebben, die hun godsdienst alleen in de mond hebben. Een praatgodsdienst. Bunyan kwam op zijn weg ook meester Prater tegen. Ja, praten, dat gaat wel, dat is goedkoop, maar eenmaal zullen pratere hun mond moeten houden. Dat is aan de poort des hemels. Dan is 't gebeurd met praten. En dan raken we onze vermeende steun kwijt. O, we kunnen zo over godsdienst praten en 't is op zichzelf een kostelijke zaak. 't Is beter dan dat we over andere dingen spreken. Maar laat ons voorzichtig zijn, hoorders, om over een waarheid te praten die we nooit vanbinnen beleefd hebben. Want dat is verschrikkelijk. Wel hier de praat, wel hier de taal van Jeruzalem, maar straks ... O, dan schiet het tekort. O, dan, dan blijkt, dat het niet anders dan ons praten was, dat het niet anders was dan opgeblazenheid. Dat het enkel was om hier wat te zijn voor de mensen, maar dat we nooit God bedoeld hebben. We moeten niet gerechtvaardigd worden voor de mensen, maar we moeten gerechtvaardigd worden voor de majesteit Gods. Dáár komt het voor ons aan, hoorders en dat gaat nauw uit. Daarom: sta naar oprechtheid, laat oprechtheid en vroomheid u en mij behoeden. O Heere, verlos Israël van al zijn benauwdheden.

Vertrouw op Hem, o volk, in smart,
Stort voor Hem uit uw ganse hart.
God is een toevlucht t' allen tijde.

Wat is het groot als dát waar mag zijn door genade. David spreekt het uit ondervinding. Hij spreekt niet theoretisch, neen. Ik denk eraan, hoorders, dat ik eens bij een zalig sterfbed stond van een godzalig iemand. Er ging zoveel dierbaarheid uit van de woorden die de stervende sprak. Ze waren met zout besprengd. De Heere was zo overgekomen. Er was zo'n ruimte in God. De stervende mocht de stad van verre aanschouwen. Hij vroeg me: 'Nu moet u nog een gebed doen.' Ik stond daar aan dat bed en heb gezegd: 'Ach nee, laten we dat niet doen. We hebben hier al genoeg gehoord. Heb zout in uzelfen.' Ik zei erbij: 'En bij mij is 't allemaal theorie.' 'Nou', zegt de stervende vriend, 'bid dan toch maar.' Toehoorders, dat zijn geen mensen met hoge eisen, echt niet. Ik zei dat het allemaal theorie was aan mijn kant. Maar bij hem was het praktisch. En 't is zo dikwijls theorie in ons leven, hoorders. Dat we maar praten over dingen die ons te hoog en te wonderlijk zijn. Maar waarheid in het binnenste, dat vertrouwen, dat komt van het woordje 'trouw'. En trouw moet blijven. Als de Kerk in de trouw van God mag komen, mijn hoorders, en ze zien daartegenover wat ze zelf zijn en wat ze blijven, dan stemmen ze met de dichter in als hij zegt:

't Is trouw, al wat Hij ooit beval,
Het staat op recht en waarheid pal,
Als op onwrikb're steunpilaren.

O mijn hoorders, dan hebben ze een heilig vermaak in de Allerhoogste. Dan is de Heere Zelf hun hemel. Dan zegt de grijze kerkvader Augustinus: 'Mijn zoet vermaak

is God voor mijn ziel, mijn zoet vermaak is Zijn vrede, Zijn zaligheid.' Ja, dát is de troost in leven en sterven. Gekocht door het dierbare bloed van de Middelaar. De prijs is betaald. Ik sta nergens meer vóór, want ik hoef niets meer te betalen. Ik hoef me in geen nauwe bochten te wringen in mijn eigengerechtigheid, nee. Want daar is de Betaalheer. O zie, dan kan ik de duivel alleen wijzen op die eeuwige, zalige Betaalheer Christus. Dat is alleen de munt die in de hemel geldt, niet mijn eigengerechtigheid. Welnu dan, wat een troost is dat. We hebben wel eens onder u gesproken over verschillende dingen, ook over wat het zeggen wil als een mens voor God komt en God gaat hem ontdekken en ontledigen. O, dan schiet er niets over dan een beetje vroomheid, een beetje godsdienst en anders niet. Maar als hij met eerbied gesproken met zijn Borg overblijft, dan ziet hij tegen Hem op als een machtige Zaligmaker, zoals een kind, een hulpbehoevend kind ziet op zijn vader. Hij zit dan aan de voeten van een machtige Zaligmaker. Ja, dat deed Petrus eerst ook, hè. En toch, wat was Petrus later ontrouw. Je zou zeggen: Je moet het van de mensen maar hebben. Maar zie, dadelijk riep hij: 'Heere, help.'

Het komt aan op het woord 'vertrouwen'. Dat komt van het woord 'trouw'. Ja, dat ziet op de geestelijke ondertrouw met de hemelse Zielenbruidegom. Die is de zalen van de eeuwige gelukzaligheid eens binnengegaan. Hij heeft Zijn Kerk wel achtergelaten, maar ze hebben hun verhuisbiljet al in de hemel. Want Hij heeft ons met Hem mede in de hemel gezet. Dat vloeit uit dat vaste verbond. Toen dat dierbare bloed ter betaling kwam in het gericht, hoorders, toen zij niets meer hadden om te

betalen en ze daar verstomd en verslagen waren en ze het moesten eigenen uit kracht van de ontdekking, dat het recht was voor eeuwig van God verworpen en verstoten te worden, toen kwam uit het heiligdom die zalige troost voor hun arme ziel in leven en in sterven: ‘Gij zijt Mijne.’ Toen werden ze lieflijk in Christus, lieflijk in de ogen des Vaders, en zie, daar is geen einde aan. Nee, het is oneindig tot in alle eeuwigheid.

Wel, die troost in leven en in sterven bestaat in dat vertrouwen. Dat wil zeggen, dat ze trouw zijn, in ondertrouw aan deze zijde van het graf met hun Borg en Zaligmaker, Die het voor hen opgenomen heeft naar de wil des Vaders volgens het welbehagen Gods. Dus de rijkdom van het Evangelie is een blijde boodschap voor bedroefden. Dat ik al mijn noden, al mijn zonden, al mijn ellenden kwijt kan raken alleen in Hem.

Laat ons ervan zingen uit Psalm 27 het 7^e vers.

Wij spraken over Gods goedertierenheid, de hemelraad te midden van aardse zorgvuldigheden. We zagen in de eerste plaats een bezwaarde gemoedsgesteldheid en in de tweede plaats ook een opwekkende geloofsvermaning. Letten we nu ten slotte nog op:

3. Een troostrijke belofte

Er staat zo in ons tekstwoord, Psalm 37 vers 5b: ‘Hij zal het maken.’ Ja, wat is dat een vertroosting, hoorders, dat mijn weg niet in mijn eigen hand ligt, maar dat die in de hand van een Ander ligt.

Laat Hem besturen, waken,
't Is wijsheid wat Hij doet,
Zo zal Hij alles maken,
Dat g' u verwond'ren moet.

Wel, Hij zal het maken. Ja mensen, Hij zal het goed maken. Dat staat er wel niet bij. Maar Hij maakt het eeuwig goed, hoor, hoe het ook gaat. Door duisternissen, door diepten, over de hoogten. Wel, de Heere geeft dat het geloof geloven mag om dat te gebruiken. Hij geve de wandelaar van die weg een staf in de hand waarop geschreven staat: 'Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen.' Is er geen geloof, dan is het er niet, hoor. Het geloof is een wonderlijk iets. Het is een gave des hemels. Het geloof is een middel. Dus geen verdienste. Het is niet zo – zoals veel mensen zeggen – dat je maar moet geloven. Alsof je het uit je vestjeszak haalt. Nee, zó is het niet. Geloof is een wonder, mensen. Ja, en het kan ook zo zijn dat Gods kind het wel eens mag geloven. En dat hij het wel eens moet geloven. Het geloof is van dien aard, dat hij het niet kan nalaten om het te geloven. Het is een goddelijke vanzelsheid. Het is een gave van de Heilige Geest.

'Hij zal het maken.' Zijn dan Zijn wegen zuurheid of zijn ze zoetheid, dan is het altijd goed. Want waar bestaat de ganse weg in die de Heere met Zijn volk houdt? 't Bestaat daar maar in, hoorders, dat hij het met God eens is. En als hij het met God eens wordt, gaat daar ontdekking aan vooraf. Hij heeft er niets meer aan toe te voegen. Hij kan er ook niets afhalen. Het ligt vast in Jehova, de Onveranderlijke, Die niet laat varen de werken Zijner handen.

Dat geloven, daar steunt de Kerk op. Daarom staat er ook in het Hooglied: 'Wie is zij, die daar opkomt uit de woestijn en lieflijk leunt op haar Liefste?' Dat is dat verenigend geloof. Dat is dat vertrouwen. Dat is: 'Mijn God, Wien ik mij aanbeveel. Ik heb niets.' Ze waren straat- en straatarm. Daar bleef niets meer over van hun gerechtigheden dan een wegwerpelijk kleed. Ze hebben het geleerd tussen God en hun ziel welk voorwerp ze zijn. Ze hebben zich als een helwaardig schepsel voor God leren kennen. Maar die gifte Gods, dat vertrouwen om die weldaad aan te nemen. Om iets aan te kunnen nemen, moet u armen hebben en handen.

En nu zijn er tijden in het leven, dat Gods kinderen geen armen, geen handen en geen voeten hebben om tot Hem te gaan. Dan hebben ze in hun waarneming helemaal niets. Ze worden ontdekt aan hun doodsstaat, die ze meedragen tot hun laatste snik toe. Ze leren iets kennen van het 'altijd de doding des Heeren in het lichaam omdragen'. Ze leren altijd weer: ik sterf alle dagen. O, dat sterven aan de wet en dat sterven aan zichzelf, maar ook met Christus de dood in te gaan. Maar ook met Christus op te staan tot een nieuw leven. Ze leren gerechtvaardigd te zijn in de geest. Dat ze uit de rechtvaardiging van Christus hun rechtvaardiging voor God ontvangen. Dat ze in Christus alleen voor God kunnen bestaan. Nú en in de grote dag der eeuwigheid. Ze leren door genade dat God hen op zodanige wijze herstelt, dat er geen vlek en rimpel meer te zien is. O zie, dat is het kleed van Jezus' gerechtigheid. En dat is hun sterkte, dat is hun bedekking, dat is hun troost, dat is ook hun toekomst. Dan ligt het alles in Zijn machtige handen.

O, wat een rust vindt de ziel daar. Daar ligt zij aan de Levensbron. Dát geeft nu de ware vrede die alle verstand te boven gaat. Eenmaal zal het geen wisselen meer zijn tussen Oud- en Nieuwjaar. Maar dan is het eeuwig Nieuwjaar, waar de Heere van zegt: Het jaar Mijner verlost is gekomen. O, het eeuwige wonder, zielen voor de eeuwigheid, daar is het waarlijk nieuwjaarsdag.

We staan op de drempel van dit pas begonnen jaar en we weten niet wat het ons brengen zal. Zal de dood binnen onze vensteren komen? Zullen we met veel ziekte en met vele zwaarigheden bezet zijn? Wij weten het niet. Zal voorspoed ons deel zijn? We weten het niet, hoorders. God heeft het in Zijn handen, wij zijn geen profeten. Een zeker dichter zegt:

't Zij vreugde mijn deel is of smart mij verteert,
En stormwind en nacht mij verschrikt,
Gij hebt mij, Heere Jezus, te roemen geleerd:
't Is mij goed, wat mijn God mij beschikt.

Het is een grote zaak om het met God eens te mogen worden.

Vrienden, u weet: ik praat niet veel over mijzelf, want daar hebt u niet veel aan. Maar ik ging hier naar de kerk en ik zei: Ik weet het niet meer, de bron is opgedroogd. Ja, dat denken we dan wel eens. En de Heere heeft me toch nog een woord gegeven om te spreken tot mijn medepelgrims, hier door dit dal, dit lage dal, dat ook wel eens een dal van tranen genoemd wordt. O, wat een rijke boodschap hebben we gehoord. Mocht ik er zelf maar wat aan hebben

en mocht u er ook iets aan hebben, 't zij in het begin of bij de voortzetting. Zet toch uw hart niet op de dingen die vergaan, maar op de enige, eeuwige, onwankelbare Rotssteen. Daar is al heel wat tegenaan gekomen. En er komt bij een kind van God ook veel tegenaan. Maar nu is er dit verschil: de Borg, de Eerstgeborene uit de doden, is als de Rots der eeuwen. Wij zijn slechts zwakke, zwakke schepselen.

Waar ligt nu de kracht van Gods kinderen? Die ligt buiten henzelf in Christus. De Heere zegt: 'Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht. Ik ken u in al uw zwakheid, Ik ken u in al uw noden. Ge valt Mij niet tegen.' We kunnen de Heere nooit tegenvallen, hoorders. Want Hij weet wat maaksel wij zijn. O, dat we met onze noden en behoeften die God maar veel te voet mochten vallen en dat we Hem maar veel nodig mochten hebben.

Arm, nameloos arm is het leven *zonder* God. Zalig is het leven *met* God. Dan zegt David: 'Met mijn God spring ik over een muur en met mijn God dring ik door een bende.' Als het geloof levendig mag zijn, dan zingt hij in Psalm 84: 'Ze gaan van kracht tot kracht steeds voort.' En dat zijn nu mensen die geen kracht in zichzelf hebben. Maar hun kracht ligt alleen in die enige Hield der hulpe, Die de Vader besteld heeft.

We gaan eindigen. We hebben enkele woorden gesproken. Het zijn mensenwoorden, dat is waar, het zijn mijn woorden. Maar het Woord Gods blijft tot in eeuwigheid en dit is het Woord, dat onder u verkondigd is.

Nu keren we tot onszelf in. Mijn medereizigers, hoe staat het met ons op weg naar de eeuwigheid? We zijn

weer een mijlpaal gepasseerd. We hebben gesproken over een weg. Langs de kant van de weg staan soms mijlpalen. Het gebeurt wel als je een lange reis hebt, dat je wel eens op die palen kijkt naar de nummers die erop staan. En zo is het ook op de weg naar de eeuwigheid. Lezen we die nummers nog wel eens? Het wil voor sommigen onder ons zeggen, dat de reis al een heel eind opgekort is. We weten niet hoe ver reeds. Kom, laat ons voortgaan, kind'ren, zo zegt de dichter.

Hoe dichter ik nader,
Tot het huis van mijn Vader,
Hoe sterker ik hijg.

En wat zal mij hind'ren.
Ik zie de uurtjes reeds mind'ren.
Laat 't werelds gedruis
Mijn voet niet verslappen,
Nog weinige stappen,
En dan ben ik thuis.

Amen.